

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Наглядової Ради

АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»

Протокол № 30/11-09

від «30» Листопада 2020 року

Голова Наглядової ради

АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»

_____ В.І. Зінченко

**ПОЛІТИКА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ
(ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ,
ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА ФІНАНСУВАННЮ
РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ В АТ «БАНК
ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»**

(зі змінами, затвердженими рішеннями Наглядової Ради
від 22.02.2023 р. (протокол № 22/02-5))

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Належна організація внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу	4
3. Належна система управління ризиками	6
4. Ризик-апетит банку у сфері ПВК/ФТ	7
5. Основні вимоги Політики Банку “Знай свого клієнта”	13
6. Вимоги до розроблення та реалізації внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ	15
7. Три лінії захисту у сфері ПВК/ФТ та розподілу обов’язків і відповідальності між працівниками Банку та функціонування внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ	17
8. Забезпечення проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ	25
9. Прикінцеві положення.....	25
Додаток 1.....	27

1. Загальні положення

1.1. Політика запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ» (далі – Політика Банку з питань ПВК/ФТ) визначає загальні принципи АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ» (далі – Банк) щодо дотримання вимог законодавства України з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – ПВК/ФТ).

1.2. Політика Банку з питань ПВК/ФТ розроблена відповідно до:

- Закону України «Про банки і банківську діяльність» (далі – Закон про банки);
- Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про ПВК/ФТ);
- Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 р. № 65 (далі – Положення НБУ № 65);
- чинного законодавства України, що регулюють питання ПВК/ФТ;
- нормативно-правових актів Національного банку України (далі – НБУ), Міністерства фінансів України;
- рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (далі – рекомендації FATF);
- рекомендацій Базельського комітету банківського нагляду;
- результатів національної оцінки ризиків та ризик-профілю Банку;

1.3. Політикою Банку з питань ПВК/ФТ встановлюються порядок належної організації та функціонування внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ, проведення первинного фінансового моніторингу, функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ.

1.4. Головною метою Політики з питань ПВК/ФТ є запобігання використанню послуг та продуктів Банку для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

1.5. Політика Банку з питань ПВК/ФТ визначається та затверджується Наглядовою радою Банку (далі – Рада Банку) та доводиться до відома Правління Банку та відповідального працівника Банку з метою формування чіткого розуміння очікувань Ради Банку щодо:

- 1) належної організації та функціонування внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу;
- 2) функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ;
- 3) ризик-апетиту Банку у сфері ПВК/ФТ (уключаючи наявності встановлені заборони/обмеження щодо провадження окремих видів діяльності та/або залучення окремих типів клієнтів на обслуговування);
- 4) обсягу необхідних до розроблення та затвердження внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ;
- 5) вимог до побудови трьох ліній захисту у сфері ПВК/ФТ та розподілу обов'язків і відповідальності між працівниками Банку та функціонування внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ;

б) забезпечення проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ.

1.6. У Політиці Банку з питань ПВК/ФТ терміни та поняття вживаються у значеннях, наведених у Законі України "Про банки і банківську діяльність", Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Законі України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», Положенні «Про здійснення банками фінансового моніторингу» затвердженого Постановою Правління НБУ №65 від 19.05.2020р., нормативно-правовими актами НБУ та Міністерства фінансів України.

1.7. Скорочення, які вживаються у документі:

ПВК/ФТ - протидія легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

EDD - посилені заходи належної перевірки клієнтів, ділові відносини з якими (фінансові операції без встановлення ділових відносин яких) становлять високий ризик, є пропорційними виявленим ризикам та спрямовані на ефективну їх мінімізацію, в тому числі шляхом збільшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин та збору додаткової інформації щодо ділових відносин;

КҮС - Політики "Знай свого клієнта";

РЕР - політично значущі особи;

2. Належна організація внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу

2.1. Банк забезпечує належну організацію внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу.

2.2. Відповідальність на неналежну організацію внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу несе Голова Правління Банку, а також Відповідальний працівник Банку.

2.3. Метою належної організації внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу є:

- 1) виконання вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ;
- 2) можливість належним чином виявляти порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність) та повідомляти про них СУО;
- 3) запобігання використанню послуг та продуктів Банку для проведення клієнтами фінансових операцій з метою ВК/ФТ.

2.4. Банк з метою належної організації внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу вживає, зокрема, таких заходів:

- 1) призначає відповідального працівника Банку згідно з вимогами законодавства України у сфері ПВК/ФТ на рівні керівництва Банку;
- 2) створює окремий структурний підрозділ з ПВК/ФТ – Департамент з фінансового та валютного моніторингу, який очолює відповідальний працівник Банку;
- 3) забезпечує функціонування системи управління ризиками ВК/ФТ;

- 4) розробляє та затверджує внутрішні документи Банку з питань ПВК/ФТ в обсязі, необхідному для ефективного функціонування внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та розуміння працівниками Банку своїх обов'язків та повноважень у сфері ПВК/ФТ;
- 5) розглядає проблемні та актуальні питання функціонування внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ на засіданнях Правління Банку;
- 6) забезпечує достатні ресурси для функціонування внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ (у тому числі Департаменту з фінансового та валютного моніторингу);
- 7) забезпечує достатню інформованість та обізнаність Голови, членів Ради Банку і Правління Банку щодо їхніх обов'язків у сфері ПВК/ФТ, а також щодо притаманних ризик-профілю Банку ризиків ВК/ФТ;
- 8) забезпечує інформування керівників Банку щодо важливості вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ з метою забезпечення належної системи управління ризиками, необхідності вжиття дієвих заходів для ефективного запобігання використанню послуг Банку з метою ВК/ФТ та розуміння наслідків, на які наражається Банк у разі невиконання вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ;
- 9) ефективно розподіляє функції з питань ПВК/ФТ між трьома лініями захисту, забезпечує належну обізнаність та виконання працівниками Банку, включно з працівниками бізнес-підрозділів, визначених їм обов'язків у сфері ПВК/ФТ, розуміння такими працівниками своєї відповідальності за невиконання обов'язків та/або бездіяльність;
- 10) запроваджує та постійно вдосконалює внутрішній контроль з питань ПВК/ФТ, зокрема забезпечує своєчасне виявлення внутрішнім аудитом проблемних питань та ознак неналежної системи управління ризиками ВК/ФТ;
- 11) вивчає нові продукти/послуги, включаючи нові канали продажу, використання або розроблення нових технологій для наявних або нових продуктів з метою належної оцінки притаманних їм ризиків ВК/ФТ та належного контролю за ризиками ВК/ФТ для наявних продуктів/послуг;
- 12) забезпечує здійснення на постійній основі проведення навчальних заходів для працівників Банку та агентів Банку (їх працівників) з метою розуміння ними покладених на них обов'язків та порядку дій;
- 13) забезпечує перевірку наявності бездоганної ділової репутації працівників Банку, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу;
- 14) створює та забезпечує функціонування дієвої та своєчасної системи ескалації підозр та проблемних питань у сфері ПВК/ФТ та порядку їх розгляду, включно з повідомленням інформації/фактів, що стосуються випадків порушення або можливого порушення законодавства України у сфері ПВК/ФТ, в порядку, передбаченому внутрішніми документами Банку;
- 15) запроваджує систему автоматизації Банку (далі – СА), що забезпечує своєчасне та в повному обсязі виконання Банком обов'язків СПФМ, зокрема виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, замороження активів, пов'язаних з тероризмом та/або його фінансуванням/розповсюдженням зброї масового знищення та/або його фінансуванням, унеможливлення здійснення операцій особами з переліку терористів;
- 16) забезпечує своєчасне виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та належний інформаційний обмін з СУО;
- 17) розробляє та здійснює заходи з НПК з метою розуміння суті діяльності клієнта, мети та очікуваного характеру ділових відносин з ним, що дає змогу Банку бути впевненим, що фінансові операції клієнта відповідають наявній в Банку інформації про нього, його бізнес, ризик-профіль, уключаючи у разі потреби джерела походження його коштів/статків,

встановлення КБВ для оперативного виявлення незвичайної поведінки та підозрілих фінансових операцій (діяльності);

18) належно документує дії працівників Банку та фіксує події, що стосуються виконання Банком обов'язків СПФМ;

19) зберігає всі документи, дані, інформацію (у тому числі відповідні звіти, розпорядження, файли), що стосуються виконання Банком обов'язків СПФМ, протягом строків, визначених законодавством України;

20) своєчасно та в повному обсязі надає на запити НБУ необхідні документи/інформацію/пояснення/аргументи, що належним чином підтверджують виконання Банком вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ;

21) вживає заходів із постійного вдосконалення внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ.

2.5. Департамент з фінансового та валютного моніторингу з метою забезпечення таємниці фінансового моніторингу, а також іншої конфіденційної інформації у сфері ПВК/ФТ розташовується в окремому приміщенні та має функціонувати відповідно до Положення про Департамент, що затверджується в установленому в Банку порядку.

3. Належна система управління ризиками

3.1. Банк у своїй діяльності застосовує ризик-орієнтований підхід.

3.2. Ризик-орієнтований підхід застосовується Банком на безперервній основі та забезпечує виявлення, ідентифікацію, оцінку всіх наявних та потенційних ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності Банку (ризик-профілю Банку) та його клієнтам, а також передбачає своєчасне розроблення заходів з управління ризиками ВК/ФТ, їх мінімізації.

3.3. Банк документує процес застосування ризик-орієнтованого підходу та приймає обґрунтовані та зважені рішення під час його застосування.

3.4. Ризик-орієнтований підхід ґрунтується на двоетапній оцінці ризиків та включає в себе:

1) оцінку ризик-профілю Банку:

- виявлення та оцінку ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності Банку;
- аналіз наявних заходів з управління ризиками ВК/ФТ для їх зниження (мінімізації);
- визначення ризик-апетиту Банку у сфері ПВК/ФТ (прийнятного для Банку рівня ризику ВК/ФТ);

2) оцінку ризик-профілю клієнта:

- виявлення та оцінку первинного ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом;
- аналіз наявних заходів з управління ризиками ВК/ФТ для їх зниження (мінімізації) до прийнятного для Банку рівня ризику ВК/ФТ (в межах ризик-апетиту Банку у сфері ПВК/ФТ);
- оцінку залишкового ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом.

3.5. Банк здійснює оцінку власного ризик-профілю з урахуванням специфіки своєї діяльності й таких факторів:

- 1) характеру та масштабу діяльності Банку;
- 2) продуктів та послуг, що надаються Банком;
- 3) видів клієнтів та їх ризик-профілю;
- 4) географічного розташування Банку, географічного розташування держави реєстрації клієнтів або установ, через які Банк здійснює передавання (отримання) активів;

- 5) каналів/способів надання (отримання) послуг;
- 6) інших значущих факторів, пов'язаних з діяльністю Банку.

3.6. Банк, аналізуючи ризики ПВК/ФТ своїх продуктів та послуг, враховує особливості та можливості їх використання, зокрема:

- 1) цільове використання продукту та/або послуги:
 - чи дають змогу продукти та/або послуги Банку маскувати незаконне походження коштів, переказувати кошти для фінансування терористичної діяльності, сприяти анонімності учасників фінансової операції (приховувати реальних кінцевих отримувачів тих чи інших продуктів та/або послуг);
 - чи можуть вони використовуватись клієнтом від імені третіх осіб;
 - чи можуть бути цікавими для компаній-оболонок;
- 2) особливі можливості використання продукту та/або послуги: чи дає змогу продукт та/або послуга клієнту Банку здійснювати операції з контрагентами/бізнес-сегментом, яким притаманні підвищені ризики у сфері ВК/ФТ;
- 3) цільовий сегмент для реалізації продукту та/або послуги: види клієнтів, які найбільше/найчастіше використовують той чи інший продукт та/або ту чи іншу послугу.

3.7. Аналізуючи канали/способи надання (отримання) своїх продуктів та/або послуг, Банк має приділяти окрему увагу ризикам, притаманним новітнім технологіям (зокрема віддаленому встановленню ділових відносин із клієнтом), наявності агентів, використанню інформації інших СПФМ.

3.8. Банк враховує географічні критерії ризику, приділяючи, зокрема, особливу увагу державам (територіям), що не виконують рекомендації FATF, або які мають стратегічні недоліки у сфері ПВК/ФТ (відповідно до заяв FATF), державам, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному в статті 1 Закону України "Про оборону України", наявності/відсутності військових конфліктів, терористичних груп та/або організацій на території держави (території).

3.9. Географічні критерії ризиків Банку також враховують місцезнаходження самого Банку та географію надання Банком своїх продуктів та/або послуг.

3.10. Банк під час визначення свого ризик-профілю враховує також наявність і характер санкцій, які до нього застосовані.

3.11. Критерії ризиків визначаються Банком з урахуванням критеріїв ризиків, установлених НБУ у додатку 19 до Положення НБУ № 65, типологічних досліджень СУО, результатів національної оцінки ризиків, а також рекомендацій НБУ.

3.12. Банк визначає пріоритетність/значущість розроблених критеріїв ризику, враховуючи можливі наслідки/вплив таких ризиків, та встановлює їм відповідну питому вагу для здійснення подальшої оцінки рівня ризику.

3.13. Банк має право здійснити оцінку ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) одночасно для групи клієнтів (один груповий ризик-профіль), виокремивши таких клієнтів у відповідні категорії на основі чітко визначених та зафіксованих у внутрішніх документах Банку з питань ПВК/ФТ параметрів (зокрема соціального статусу, використання однакових видів послуг, загального обсягу фінансових операцій). Якщо ділові відносини (фінансова операція без встановлення ділових відносин) із клієнтом відповідають таким параметрам, Банк присвоює таким діловим відносинам (фінансовій операції без встановлення ділових відносин) із клієнтом рівень ризику, встановлений для такого ризик-профілю. Банк надалі на постійній основі забезпечує контроль відповідності ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами, що виокремлені в окремий ризик-профіль відповідним параметрам такого ризик-профілю.

4. Ризик-апетит банку у сфері ПВК/ФТ

4.1. Банк визначає свій ризик-апетит в сфері ПВК/ФТ з метою досягнення стратегічної цілі щодо нетерпимості до порушень та обережності щодо ризику та, водночас, Банк на безперервній основі застосовує ризик-орієнтований підхід та утримується від необґрунтованого застосування де-рискінгу.

Результат оцінки власного ризик-профілю Банк враховує для оцінки потенціалу зростання бізнесу, визначення напрямів розвитку, можливості впровадження нових продуктів та послуг

Цикл оцінки ризику ВК/ФТ проводиться на наступних етапах (пропорційно характеру і масштабу діяльності Банку):

- 1) ідентифікація притаманного рівня ризику;
- 2) визначення толерантності до ризику;
- 3) розробка ключових контролів та заходів зі зменшення рівня ризику;
- 4) оцінка остаточного рівня ризику (притаманний з врахуванням заходів із мінімізації ризиків);
- 5) впровадження ризик-орієнтованого підходу (фокус на високо-ризикові продукти, клієнти, транзакції);
- 6) періодичний перегляд ефективності впровадженого ризик-орієнтованого підходу.

Банк здійснює оцінку власного ризик-профілю з урахуванням специфіки своєї діяльності й таких факторів:

- 1) характеру та масштабу діяльності Банку;
- 2) продуктів та послуг, що надаються банком;
- 3) видів клієнтів та їх ризик-профілю;
- 4) географічного розташування банку, географічного розташування держави реєстрації клієнтів або установ, через які банк здійснює передавання (отримання) активів;
- 5) каналів/способів надання (отримання) послуг;
- 6) інших значущих факторів, пов'язаних з діяльністю банку.

Оцінка значень лімітів ризиків здійснюється на щоквартальній основі з урахуванням специфіки Банку, пріоритетних продуктів/послуг Банку з метою досягнення стратегічних цілей та виконанням бізнес-плану. Оцінка лімітів ризиків узгоджується із загальною стратегією Банку та містить ключові показники, індикатори та ліміти у сфері ПВК/ФТ, які Банк вважає необхідними для визначення схильності до ризику.

Значення лімітів ризиків класифікуються в розрізі рівнів ризику - «низький», «середній», «високий». Ліміти ризиків враховують ефективність існуючих заходів мінімізації ризиків та перебувають в процесі постійного оновлення та оптимізації. Затвердження лімітів ризиків здійснюється Правлінням Банку

Допустимі максимальні рівні та ліміти кожного з показників визначаються та контролюються щоквартально.

Результати оцінки ризик-профілю Банку доводяться Правлінню та Наглядовій раді в звітах Відповідального працівника Банку.

Відповідно до стратегічних цілей Банку пріоритетними напрямками є універсальний розвиток Банку, залучення клієнтів із зовнішньо - економічними контрактами, збереження темпів росту за гарантійними зобов'язаннями, диверсифікація кредитного портфелю та

збільшення частки Банку на ринку за рахунок концентрації зусиль на цільових сегментах та продуктах.

З врахуванням характеру та масштабу діяльності Банку, пріоритетних продуктів Банку, ключовими показниками у сфері ПВК/ФТ можна виділити наступні критерії оцінки:

- 1) обсяг нових гарантій за період до загального обсягу портфелю гарантій;
- 2) обсяг нових кредитів за період до загального обсягу портфелю кредитів;
- 3) обсяг нових депозитів за період до загального обсягу портфелю депозитів;
- 4) обсяг переказів за кордон до загальної суми операцій, проведених Банком.

В процесі оцінки ризиків послуг Банку можна виділити послуги, які містять підвищений ризик та потребують додаткового контролю, а саме: готівкові розрахунки, перекази в іноземній валюті (в т.ч. до країн, які мають високий ризик ВК/ФТ), р2р перекази, операції PEPs).

Ключовими критеріями оцінки ризик-профілю Банку в частині послуг і використання продуктів є наступні:

- 1) обсяг операцій PEPs до загальної суми операцій, проведених Банком;
- 2) обсяг готівкових операцій до загальної суми операцій, проведених Банком;
- 3) обсяг порогових операцій до загальної суми операцій, проведених Банком;
- 4) обсяг операцій з переказів коштів в країні, які визнані високо ризикованими відповідно Програми управління ризиками фінансового моніторингу АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ», до загальної суми операцій, проведених Банком;
- 5) обсяг операцій із зарахування коштів з країн, які визнані високо ризикованими відповідно Програми управління ризиками фінансового моніторингу АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ», до загальної суми операцій, проведених Банком;
- 6) обсяг р2р операцій до загальної суми операцій, проведених Банком.

Каналами продажу продуктів та послуг Банку є відділення, які не несуть підвищеного ризику ВК/ФТ.

Критеріями оцінки ризик-профілю Банку в частині каналів використання продуктів є наступне:

- 1) кількість клієнтів фізичних осіб, які підключені та використовують систему дистанційного обслуговування Інтернет / мобільний банкінг, до загальної кількості клієнтів фізичних осіб;
- 2) кількість клієнтів фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, які підключені та використовують систему дистанційного обслуговування iFOBS, до загальної кількості клієнтів фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

Показниками в розрізі видів клієнтів та їх ризик-профілю є наступні:

- 1) кількість клієнтів високого рівня ризику до кількості всіх клієнтів;
- 2) кількість нових клієнтів високого рівня ризику за період до кількості нових клієнтів за період (квартал/рік);
- 3) кількість клієнтів PEPs до кількості всіх клієнтів;
- 4) кількість нових клієнтів PEPs до кількості нових клієнтів за період;
- 5) кількість клієнтів високо ризикових галузей (виробництво зброї та боєприпасів, гральний бізнес, торгівля) до кількості всіх клієнтів;
- 6) кількість клієнтів високо ризикових галузей (зброя, гральний бізнес) до кількості нових клієнтів;

Ключовими показниками в розрізі географічного розташування Банку, географічного розташування держави реєстрації клієнтів є наступні:

- 1) кількість клієнтів російської федерації/республіки білорусь та їх сателітів до кількості всіх клієнтів (аналізується громадянство та країна місцезнаходження клієнта);
- 2) кількість нових клієнтів російської федерації/республіки білорусь та їх сателітів до кількості всіх нових клієнтів (аналізується громадянство та країна місцезнаходження клієнта);
- 3) кількість високо ризикових клієнтів відповідно до Програми управління ризиками фінансового моніторингу АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ» до кількості всіх клієнтів (аналізується громадянство та місцезнаходження клієнта);
- 4) кількість нових високо ризикових клієнтів відповідно до Програми управління ризиками фінансового моніторингу АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ» до кількості всіх нових клієнтів (аналізується громадянство та місцезнаходження клієнта) за період;
- 5) обсяг операцій з переказів коштів в Банки, що знаходяться в країнах, які визнані високо ризикованими відповідно до Програми управління ризиками фінансового моніторингу АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ», до загальної суми операцій, проведених Банком.

Ключовими критеріями оцінки ризик-профілю Банку інших значущих факторів, пов'язаних з діяльністю Банку, є наступні:

- 1) кількість клієнтів, щодо яких проінформовано СУО про підозрілі операції/діяльність, до загальної кількості клієнтів;
- 2) кількість клієнтів, щодо яких проінформовано СУО про підозрілі операції/діяльність, до кількості нових клієнтів за період;
- 3) ліміт сплати штрафів за виявлені порушення в сфері ПВК/ФТ.

4.2. Після визначення лімітів кожного з показників та у разі виявлення «високого» рівня ризику Банком здійснюється розробка та запровадження заходів з мінімізації ВК/ФТ ризиків, зокрема:

- 1) посилення взаємодії між підрозділами першої та другої ліній захисту;
- 2) посилення уваги до високо ризикових клієнтів, продуктів, транзакцій, діяльності;
- 3) проведення на постійній основі навчальних заходів щодо підвищення кваліфікації персоналу для виконання процесів з управління АМЛ ризиками;
- 4) оновлення та вдосконалення внутрішньобанківських документів з управління ризиками;
- 5) оновлення процесу впровадження продуктів та здійснення переоцінки діючих продуктів/послуг Банку для мінімізації ризиків, які виникають;
- 6) встановлення лімітів для окремих продуктів/транзакцій або обмеження операцій клієнта;
- 7) вдосконалення заходів моніторингу платежів;

4.3. Ризики, які є неприйнятними для Банку:

- 1) Банк не відкриває та не веде анонімні (номерні) рахунки Клієнтів.
- 2) Банк не встановлює кореспондентські відносини з банками-оболонками, а також з банками та іншими фінансовими установами - нерезидентами, щодо яких відомо, що вони підтримують кореспондентські відносини з банками-оболонками.
- 3) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтами, щодо яких наявні всі підстави вважати, що вони відносяться до компаній-оболонки (здійснюють фіктивну діяльність).
- 4) Банк не встановлює/не продовжує ділові відносини з клієнтами, щодо яких наявні обґрунтовані підозри про здійснення ними операцій ВК/ФТ.

- 5) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтами, якщо здійснення ідентифікації та/або верифікації клієнта, а також встановлення даних, що дають змогу встановити КБВ, є неможливим або якщо у Банку виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені;
- 6) Банк не встановлює/не продовжує ділових відносин з клієнтами у разі ненадання клієнтом необхідних для здійснення НПК документів чи відомостей;
- 7) Банк не встановлює/не продовжує ділові відносин з клієнтами у разі встановлення фактів подання клієнтом/представником клієнта недостовірної інформації або подання інформації з метою введення в оману Банку;
- 8) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтом, якщо здійснення ідентифікації особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановлення її КБВ або вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією є неможливим.
- 9) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтами, власниками, КБВ/представниками, що включені в перелік терористів або інші переліки, які ведуться Банком з метою запобігання використанню його послуг для ВК/ФТ
- 10) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтами, стосовно яких неможливо виконати визначені Законом про ПВК/ФТ обов'язки або мінімізувати виявлені ризики, пов'язані з клієнтом або фінансовою операцією;
- 11) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтами, які здійснюють виведення капіталу за межі України;
- 12) Банк не встановлює ділових відносин з клієнтами, які здійснюють господарську діяльність в зоні АТО;
- 13) Банк у Програмі управління ризиками фінансового моніторингу визначає країни/території, які є ризиковими та відповідно Банк не встановлює з клієнтами, власниками, КБВ/представниками контрагентами/установами, через які вони здійснюють передачу (отримання) активів, якщо їх резидентність (місце проживання/ перебування/ реєстрації) відносяться до таких країн, що визначені у Програмі управління ризиками фінансового моніторингу.

4.3. У виняткових випадках Голова Правління може прийняти рішення про встановлення (підтримання) ділових відносин з клієнтом, діяльність якого є забороненою для Банку, з подальшим затвердженням цього рішення на найближчому засіданні Наглядової Ради Банку.

4.4. Ризики, які Банк може прийняти, але лише після вжиття заходів з управління такими ризиками (їх мінімізації):

- 1) Встановлення ділових відносин з клієнтами, що здійснюють діяльність у сфері віртуальних активів.
- 2) Встановлення ділових відносин з клієнтами, місцем проживання яких (місцем перебування, реєстрації), резидентства, громадянства, а також державою, в якій здійснюється основна господарська діяльність клієнта та/або КБВ яких є Держави (території), що неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, які проводять діяльність у сфері ПВК/ФТ.
- 3) Встановлення ділових відносин з клієнтами, місцем проживання (перебування, реєстрації) яких є держава, віднесена Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон.

- 4) Встановлення ділових відносин з іноземними публічними діячами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з такими політично значущими особами, а також клієнтами, КБВ яких є зазначені особи.
- 5) Встановлення ділових відносин з неприбутковими організаціями, в т.ч. благодійними.
- 6) Встановлення ділових відносин з фінансовими компаніями.

4.5. Ризики, які є прийнятними для Банку:

- 1) Встановлення ділових відносин з національними публічними діячами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з такими політично значущими особами, а також клієнтами, КБВ яких є зазначені особи.
- 2) Операції, що проводяться з використанням ПТКС, проведення фінансових операцій без безпосереднього контакту з клієнтом
- 3) Видача клієнтам - юридичним особам та фізичних особам-підприємцям, - тендерних гарантій.

4.6. Банк у Програмі управління ризиками фінансового моніторингу АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ» визначає клієнтів, яким по замовченню присвоюється високий рівень ризику.

4.7. Наглядова Рада Банку розглядає результати оцінки ризик-профілю Банку, затверджує відповідне рішення за результатами такого розгляду та доводить до відома Правління і відповідального працівника Банку для його подальшого виконання.

4.8. Банк урахує результати оцінки ризик-профілю Банку під час розроблення критеріїв ризику для оцінки ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами та заходів з управління ризиками ВК/ФТ.

4.9. Заходи з управління ризиками ВК/ФТ, зокрема, включають:

- 1) чіткий розподіл обов'язків та відповідальності між працівниками Банку і постійний внутрішній контроль;
- 2) попередній аналіз нових продуктів/послуг Банку з метою виявлення притаманних їм потенційних ризиків ВК/ФТ;
- 3) застосування лімітів, інших інструментів, які обмежують використання окремої послуги/продукту;
- 4) упровадження диверсифікованого підходу з отримання дозволу на встановлення (продовження) ділових відносин (проведення разової фінансової операції на значну суму без встановлення ділових відносин) із клієнтом, застосовуючи ризик-орієнтований підхід (за принципом: вищий ризик – вищий за посадою уповноважений працівник Банку надає свій дозвіл, уключаючи керівників Банку);
- 5) отримання додаткового дозволу Голови Правління або уповноваженої ним особи на проведення окремих фінансових операцій із високим рівнем ризику в рамках встановлених ділових відносин;
- 6) впровадження автоматизованих модулів для моніторингу ділових відносин із клієнтом, що дають змогу оперативного виявлення притаманних їм критеріїв ризику;

- 7) здійснення заходів НПК (включно з посиленими - за потреби) та застосування принципу “знай свого клієнта”, включно з отриманням додаткової необхідної інформації для розуміння змісту діяльності клієнта та/або суті фінансової операції;
- 8) підвищення ступеня і характеру моніторингу ділових відносин із клієнтами високого рівня ризику;
- 9) регулярне та об’єктивне інформування керівництва Банку про виявлені ризики ВК/ФТ та заходи з управління такими ризиками;
- 10) забезпечення глибокого розуміння працівниками Банку своїх обов’язків у сфері ПВК/ФТ, у тому числі шляхом проведення навчальних заходів.

4.10. Банк регулярно під час актуалізації свого ризик-профілю переглядає наявні в Банку заходи з управління ризиками щодо їх достатності й ефективності та розробляє додаткові заходи, якщо за результатами аналізу наявних заходів недостатньо для ефективного управління ризиками ВК/ФТ.

5. Основні вимоги Політики Банку “Знай свого клієнта”

5.3. Впроваджені в Банку заходи, зокрема, включають:

5.3.1. Здійснення процедур КУС клієнтів (представників клієнтів), осіб, від імені або за дорученням яких проводяться фінансові операції у випадках, передбачених ПВК/ФТ законодавством.

5.3.2. Заходи щодо отримання інформації та/або документів для встановлення кінцевого бенефіціара, які включають процедури із отримання додаткової інформації та/або документів та унеможливають встановлення договірних відносин (відкриття рахунків клієнтам), структура власності яких є непрозорою.

5.3.3. З’ясування мети і характеру майбутніх ділових відносин з клієнтами та документальне підтвердження отриманих результатів, які передбачають, зокрема:

- Здійснення перевірки клієнтів, які вступають з Банком в договірні відносини, за переліками осіб, пов’язаними з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (далі - Перелік осіб) із використанням програмного забезпечення, яке забезпечує проведення такої перевірки.
- Здійснення перевірки клієнтів (представників) клієнтів, засновників (учасників, акціонерів) клієнтів, кінцевих бенефіціарів за списками клієнтів, щодо яких існують обмеження в обслуговуванні, які включають, зокрема, держави (території), віднесені до переліків, зазначених розділом 7 цієї Політики (Санкційною політикою).
- Виявлення факту належності клієнта (представника клієнта), до осіб, які діють від його імені, кінцевих бенефіціарів, осіб, які входять до виконавчого органу/органу управління клієнта, вигодоодержувачів за фінансовими операціями до політично значущих осіб (далі - PEP), членом її сім’ї або особою, пов’язаною з політично значущою особою.
- З’ясування джерел походження коштів та інших цінностей на рахунки клієнта, у тому числі джерел надходження та активів PEP, близьких або пов’язаних із ними осіб на підставі отриманих від них документів та/або інформації з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою) та документальне підтвердження джерел походження їх активів, прав на такі активи.
- Збір інформації з метою формування уявлення про клієнта, природу його діяльності, рівень операцій, що плануються ним проводити шляхом опитування клієнта та

документального фіксування отриманої інформації. Обсяг дій при здійсненні кожного із заходів належної перевірки визначається з урахуванням ризик-профілю клієнта, зокрема рівня ризику, мети ділових відносин, суми здійснюваних операцій, регулярності або тривалості ділових відносин.

- Проведення виїзних перевірок виявлених (встановлених) фактів, які можуть підтвердити/спростувати виявлену інформацію, та/або встановити інші факти, обставини, що можуть впливати на прийняття Банком рішення щодо співпраці із клієнтом.
- Зіставлення інформації щодо клієнта, наявною у Банку, з тією, що міститься в надійних офіційних джерелах інформації, відкритому доступі та має високу ступінь довіри.

5.3.4. Проведення заходів із уточнення/додаткового уточнення інформації про клієнта, у тому числі про зміст його діяльності і Отримання додаткової інформації, що стосується належної перевірки клієнта, уточнення інформації про клієнта, або проведення перевірки посиленних заходів належної перевірки клієнта, в т.ч. у державних органів, державних реєстраторів, використання права звертатись за інформацією до банків, інших юридичних осіб, а також здійснення заходів щодо збору такої інформації з інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою).

5.3.5. Здійснення за наявності підстав EDD протягом всього періоду його обслуговування клієнта, включаючи його учасників (власників, акціонерів, засновників), зазначених у структурі власності, а також кінцевих бенефіціарів, яка включає, зокрема:

- Проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, що здійснюються у процесі таких відносин, на предмет відповідності таких фінансових операцій наявній у Банку інформації про клієнта, його діяльність та ризик, у тому числі перевірка фінансових операцій, здійснених протягом усього періоду ділових відносин (включаючи інформацію про джерело коштів, пов'язаних з фінансовими операціями).
- Поглиблений аналіз та вивчення підстав та цілей усіх складних та/або незвичайно великих фінансових операцій, усіх незвичних схем фінансових операцій, які не мають очевидної економічної доцільності (сенсу) та/або законної мети, та/або не відповідають фінансовому стану та/або змісту діяльності клієнта, посилений рівень моніторингу ділових відносин, в яких здійснюється фінансові операції, з метою визначення, чи є такі фінансові операції або ділові відносини підозрілими.

5.3.6. Забезпечення актуальності отриманих та існуючих документів, даних та інформації про клієнта. Зберігання офіційних документів, інших документів, їх копій щодо ідентифікації осіб (клієнтів, представників клієнтів), а також осіб, яким Банком було відмовлено у проведенні фінансових операцій, вивчення клієнта, уточнення інформації про клієнта, а також усіх документів, що стосуються ділових відносин (проведення фінансової операції) з клієнтом (включаючи результати будь-якого аналізу під час проведення заходів щодо ідентифікації та вивчення клієнта чи поглибленої перевірки клієнта), не менше п'яти років після завершення фінансової операції, завершення ділових відносин з клієнтом, а всіх необхідних даних про фінансові операції (достатні для того, щоб простежити хід операції) - не менше п'яти років після завершення операції, закриття рахунка, припинення ділових відносин.

5.4. Обсяг дій при застосуванні кожної із вимог, зазначених пунктом 5.1. цього розділу, визначається Банком з урахуванням критеріїв ризику клієнта, мети та характеру ділових

відносин, суми здійснюваних операцій, регулярності або тривалості ділових відносин тощо.

5.5. З урахуванням ризик – орієнтованого підходу Банк має право здійснювати спрощені заходи належної перевірки та вивчення осіб, з якими установа вступає в ділові (договірні) відносини та/або має ділові відносини, надає банківські послуги щодо клієнтів, ризик ділових відносин з якими (ризик фінансової операції без встановлення ділових відносин яких) є низьким, є пропорційним виявленням ризикам та може передбачати, зокрема, зменшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин та збору додаткової інформації щодо ділових відносин.

6. Вимоги до розроблення та реалізації внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ

6.3. Банк здійснює свою діяльність з питань ПВК/ФТ відповідно з урахуванням вимог законів України, що регулюють питання ПВК/ФТ, Положення НБУ №65, нормативно-правових актів НБУ, Міністерства фінансів України, прийнятих для виконання та відповідно до цих законів, рекомендацій FATF, Базельського комітету з банківського нагляду, результатів національної оцінки ризиків та ризик-профілю Банку, рекомендацій НБУ та типологічних досліджень СУО.

6.4. Банк у своїй діяльності забезпечує неухильне дотримання вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ, зокрема:

- 1) Закону України «Про банки і банківську діяльність»;
 - 2) Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;
 - 3) Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 р. № 65;
 - 4) чинного законодавства України, що регулюють питання ПВК/ФТ;
 - 5) нормативно-правових актів Національного банку України (далі – НБУ), Міністерства фінансів України;
 - 6) рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (далі – рекомендації FATF);
 - 7) рекомендацій Базельського комітету банківського нагляду;
 - 8) результатів національної оцінки ризиків та ризик-профілю Банку;
- рекомендацій НБУ та типологічних досліджень Спеціально уповноваженого органу (далі – СУО).

6.5. Внутрішні документи Банку з питань ПВК/ФТ принаймні мають містити:

- 1) визначення підрозділу(ів) Банку та/або працівників Банку, відповідальних за здійснення заходів з НПК, та розподіл обов'язків між ними;
- 2) порядок дій, який забезпечує здійснення всіх заходів з НПК (зокрема заходів з ідентифікації та верифікації, встановлення КБВ, моніторингу ділових відносин та фінансових операцій, актуалізації даних про клієнта);

- 3) порядок виявлення PERs та порядок вжиття щодо них необхідних додаткових заходів;
- 4) порядок здійснення оцінки/переоцінки ризик-профілю Банку та ризик-профілю клієнтів і вжиття заходів з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ;
- 5) порядок виявлення критеріїв ризику ВК/ФТ та індикаторів підозрілості фінансових операцій;
- 6) порядок вжиття необхідних додаткових заходів щодо встановлення кореспондентських відносин з іноземною фінансовою установою;
- 7) порядок ведення електронної анкети, що забезпечить своєчасність, повноту та достовірність унесеної до електронної анкети клієнта інформації;
- 8) порядок дій стосовно відмови Банку від встановлення (підтримання) ділових відносин/відкриття рахунку (обслуговування), у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, закриття рахунку/відмови від проведення фінансової операції у випадках, передбачених Законом про ПВК/ФТ;
- 9) порядок виявлення Банком розбіжностей між відомостями про КБВ, які містяться в ЄДР, та інформацією, отриманою Банком у результаті здійснення НПК;
- 10) порядок використання інструменту покладання (у разі прийняття Банком рішення використовувати цей інструмент);
- 11) порядок використання Банком агентів, проведення навчальних заходів для них (їх працівників) та здійснення контролю за їхньою діяльністю (у разі прийняття Банком рішення залучати агентів);
- 12) порядок внесення відповідної інформації до реєстрів повідомлень;
- 13) порядок використання СА;
- 14) порядок здійснення інформаційного обміну з СУО та виконання відповідних рішень/доручень СУО;
- 15) порядок замороження активів, пов'язаних із тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням;
- 16) порядок зупинення Банком операцій у випадках, визначених Законом про ПВК/ФТ;
- 17) порядок супроводження Банком переказів коштів відповідною інформацією згідно з вимогами, визначеними у статті 14 Закону про ПВК/ФТ;
- 18) порядок контролю відповідних лімітів у разі використання Банком спрощених методів ідентифікації та верифікації клієнта (представника клієнта);
- 19) порядок забезпечення таємниці фінансового моніторингу, конфіденційності іншої інформації;
- 20) порядок інформування СБУ у випадках, визначених законодавством України у сфері ПВК/ФТ;
- 21) порядок проведення навчальних заходів для працівників Банку;
- 22) порядок ознайомлення працівників Банку з внутрішніми документами Банку з питань ПВК/ФТ;
- 23) порядок зберігання всіх документів/інформації щодо виконання Банком вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ.

6.6. Внутрішні документи Банку з питань ПВК/ФТ враховують особливості та напрями діяльності Банку, особливості різних типів клієнтів, а також імплементацію Банком ризик-орієнтованого підходу.

6.7. Банк має забезпечити актуальність внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ, ураховуючи зміни до законодавства України у сфері ПВК/ФТ та події, що можуть вплинути на ризики ВК/ФТ Банку.

6.8. Банк забезпечує ознайомлення із внутрішніми документами Банку з питань ПВК/ФТ працівників Банку (залежно від їхніх посадових обов'язків) під підпис або за допомогою електронних засобів у разі:

- 1) приймання нового працівника на роботу до Банку – до початку виконання останнім своїх посадових обов'язків;
- 2) затвердження, внесення змін до внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ – не пізніше 20 робочих днів з дня затвердження, внесення змін.

6.9. Внутрішні документи Банку з питань ПВК/ФТ (крім політики ПВК/ФТ, яка затверджується Радою Банку) затверджуються Правлінням Банку в порядку, визначеному внутрішніми нормативними документами, за поданням відповідального працівника Банку.

6.10. З метою дотримання вимог Закону про ПВК/ФТ Правлінням Банку затверджені та впроваджені правила, процедури, засоби управління та контролю, спрямовані на запобігання використанню Банку з метою ПВК/ФТ та виконання первинного фінансового моніторингу, відображені у внутрішніх документах з питань фінансового моніторингу, зокрема:

- 1) Програмі належної перевірки клієнтів
- 2) Правилах фінансового моніторингу
- 3) Програмі управління ризиками фінансового моніторингу
- 4) Порядку супроводження переказів
- 5) Програмі навчання та підвищення кваліфікації працівників з питань ФМ
- 6) Порядку інформаційного обміну зі Спеціально уповноваженим органом
- 7) інших внутрішніх Положеннях та Порядках розроблених з метою ПВК/ФТ.

7. Три лінії захисту у сфері ПВК/ФТ та розподілу обов'язків і відповідальності між працівниками Банку та функціонування внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ

7.3. Основні засади системи захисту та внутрішнього контролю у сфері ПВК/ФТ реалізовані у внутрішніх документах Банку, що визначають:

- 1) організаційну структуру Банку, розподіл повноважень, функціональні обов'язки, порядок взаємодії підрозділів, працівників, обмін інформацією;
- 2) порядок, правила, процедури здійснення банківських операцій, організацію внутрішніх процесів, облікову політику;
- 3) правила, порядки та процедури функціонування систем (технічних, інформаційних, інших);

- 4) правила, порядки та процедури з питань організації системи внутрішнього контролю в системі Банку;
- 5) порядок розробки та надання звітності та іншої інформації;
- 6) порядок стимулювання працівників та інші питання.

7.4. Наглядова Рада та Правління Банку не є частинами однієї з трьох ліній захисту, але несуть відповідальність за визначення цілей Банку, стратегій для досягнення цих цілей та визначення оптимальної організаційної структури для ролей та обов'язків, пов'язаних з ризиками ВК/ФТ та несуть основну відповідальність за діяльність першої, другої та третьої ліній захисту.

7.5. Наглядова Рада Банку

- ✓ визначає та затверджує загальні принципи Банку з дотримання вимог законодавства України з питань ПВК/ФТ у вигляді Політики та доводить до відома Правління та відповідального працівника Банку для її подальшого виконання;
- ✓ призначає Відповідального працівника Банку в порядку, визначеному установчими документами Банку та законодавством;
- ✓ розглядає результати оцінки ризик-профілю Банку з питань ВК/ФТ, затверджує відповідне рішення за результатами такого розгляду та доводить до відома Правління та Відповідального працівника Банку для його подальшого виконання;
- ✓ забезпечує постійний контроль відповідності Відповідального працівника Банку встановленим законодавством вимогам;
- ✓ виконує інші заходи відповідно до Статуту Банку, Положення про Наглядову Раду, рішень Загальних зборів.

7.6. **Правління Банку** несе відповідальність за нагляд та ефективне впровадження цієї Політики. Правління Банку відповідальне за:

- ✓ встановлення відповідної «моделі керівництва», яка забезпечить приділення належної уваги питанням ПВК/ФТ, достатність персоналу та ресурсів, а також доведення до персоналу Банку важливості дотримання вимог законодавства в сфері ПВК/ФТ;
- ✓ забезпечення наявності ефективних контролів з метою управління ризиками ВК/ФТ;
- ✓ вжиття всіх необхідних заходів щодо ефективного впровадження цієї Політики;
- ✓ обов'язковий періодичний перегляд контролів за дотриманням вимог законодавства в сфері ПВК/ФТ з метою встановлення їх ефективності та, за необхідності, прийняття рішення щодо їх оновлення;
- ✓ обізнаність щодо питань дотримання вимог законодавства в сфері ПВК/ФТ та відповідних коригуючих заходів, прийнятих Керівництвом Банку;
- ✓ розгляд питань у сфері ПВК/ФТ не рідше одного разу на квартал:
 - 1) результати моніторингу ділових відносин з клієнтами, за підсумками якого була виявлена підозріла діяльність клієнтів, та пропозицій щодо вжиття необхідних заходів стосовно таких клієнтів з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ;
 - 2) питання, пов'язані із пропозиціями щодо відмови у продовженні ділових відносин з клієнтами (у тому числі в разі встановлення клієнту неприйнятно високого рівня ризику);
 - 3) проблемних питань, що виникають під час проведення заходів з НПК у Банку;

- 4) змін у законодавстві України з питань ПВК/ФТ та вжиття Банком необхідних заходів у зв'язку із такими змінами (зокрема оновлення внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ) із зазначенням строків вжиття таких заходів;
 - 5) результатів оцінки нових банківських продуктів/послуг та притаманних їм ризиків ВК/ФТ;
 - 6) проблемних питань щодо проведення навчальних заходів для працівників Банку, агентів Банку (їх працівників);
 - 7) проблемних питань, пов'язаних зі встановленням ділових відносин з PERs та/або їх обслуговуванням;
 - 8) інших питань щодо виконання Банком вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ, які потребують розгляду.
- ✓ інші заходи відповідно до Статуту Банку, Положення про Правління, рішень Загальних зборів.

7.7. Голова Правління Банку та Відповідальний працівник Банку несуть відповідальність за неналежну організацію внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу.

Відповідальний працівник Банку:

- ✓ організовує в Банку проведення первинного фінансового моніторингу;
- ✓ організовує виконання заходів з метою зменшення ризиків ВК/ФТ;
- ✓ забезпечує інформаційний обмін із СУО у встановлених законодавством випадках;
- ✓ організовує розроблення, подання для затвердження, забезпечення постійного оновлення, а також контроль за виконанням внутрішніх документів з питань ПВК/ФТ;
- ✓ сприяє проведенню уповноваженими представниками Національного банку України перевірок діяльності Банку щодо дотримання законодавства у сфері ПВК/ФТ;
- ✓ приймає рішення про подання інформації з питань фінансового моніторингу на запити СУО та відповідних правоохоронних органів;
- ✓ забезпечує виконання рішень/доручень СУО;
- ✓ приймає рішення про замороження активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням, з подальшим повідомленням СУО та Службі безпеки України;
- ✓ надання інструкцій/директив в рамках впровадження нових видів діяльності та продуктів, щодо ризиків, які стосуються ВК/ФТ;
- ✓ звітує не рідше, одного разу на рік Наглядовій Раді щодо:
 - результатів оцінки ризик-профілю Банку з питань ВК/ФТ;
 - проблемних питань, пов'язаних із створенням належної організації внутрішньобанківської системи ПВК/ФТ;
 - проблемних питань, пов'язаних із забезпеченням належної системи управління ризиками ВК/ФТ.
- ✓ розглядає повідомлення про можливі порушення вимог законодавства, внутрішніх документів Банку у сфері ПВК/ФТ, отримані від працівників Банку окремими каналами комунікації;
- ✓ виконує інші функції відповідно до законодавства України, внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ, посадової інструкції Відповідального працівника Банку.

7.8. Керівництво Банку

Керівництво Банку несе відповідальність за:

- ✓ належне доведення до працівників та підкреслення особливої важливості «моделі керівництва», встановленої Правлінням, яка направлена на поширення культури ПВК/ФТ;
- ✓ забезпечення відповідної достатності персоналу, фінансування та ресурсів, необхідних для дотримання вимог законодавства та Групи з питань ПВК/ФТ;
- ✓ забезпечення виконання працівниками підпорядкованих підрозділів встановлених процедур ПВК/ФТ;
- ✓ інші заходи, встановлені в їх посадових інструкціях та положенні про відповідний структурний підрозділ.

7.9. Працівники Банку.

Всі працівники Банку, які задіяні у здійсненні процедур первинного фінансового моніторингу, мають бути глибоко обізнаними щодо ПВК/ФТ. До працівників, які не дотримуються норм цієї Політики або інших внутрішніх документів з питань ПВК/ФТ, можуть бути застосовані заходи впливу відповідно до внутрішніх документів Банку та законодавства України.

Працівники повинні:

- ✓ розуміти та дотримуватись вимог цієї Політики та інших внутрішніх документів Банку з питань ПВК/ФТ, здійснювати заходи первинного фінансового моніторингу у відповідності до встановлених вимог;
- ✓ не втрачати пильності, визначати та своєчасно доповідати про підозрілу поведінку клієнта, про наявність в фінансовій операції індикатора підозрілості;
- ✓ утримуватись від допомоги клієнтам, які мають на меті порушити вимоги законодавства, цієї Політики з питань ПВК/ФТ;
- ✓ проходити навчання щодо дотримання вимог законодавства, Групи з питань ПВК/ФТ;
- ✓ повідомляти Голову Правління та/або Відповідального працівника Банку про можливі порушення вимог законодавства в сфері ПВК/ФТ;
- ✓ виконувати інші заходи, встановлені в їх посадових інструкціях.

7.10. Система захисту у сфері ПВК/ФТ ґрунтується на розподілі обов'язків між підрозділами Банку дотримуючись моделі трьох ліній захисту.

І ЛІНІЯ ЗАХИСТУ

Перша лінія захисту — контроль операцій, що здійснюється безпосередньо під час проведення операцій. Здійснення даного контролю проводиться на рівні бізнес-підрозділів та підрозділів підтримки діяльності Банку, які ініціюють, здійснюють або відображають операції, приймають ризики в процесі своєї діяльності та несуть відповідальність за поточне управління цими ризиками.

До першої лінії захисту відносяться наступні структурні підрозділи та підрозділи що їм підпорядковуються:

Бізнес – підрозділи

- ❖ Департамент корпоративного бізнесу;
- ❖ Департамент з продажів РБ та МСБ;

- ❖ Департамент документарного бізнесу;
- ❖ Департамент банківських продуктів та електронного бізнесу;
- ❖ Департамент приватного банкінгу;
- ❖ Дирекції регіонів по роботі з корпоративними клієнтами;
- ❖ Управління залучення та обслуговування корпоративних клієнтів;
- ❖ працівники відділень Банку.

Бізнес підрозділи, відповідальні за:

- проведення належної перевірки клієнта, включаючи ідентифікацію, верифікацію клієнта, встановлення кінцевого бенефіціарного власника (далі - КБВ) клієнта, взяття заходів з верифікації його особи, а також посилені заходи належної перевірки у встановлених законодавством, внутрішніми документами з питань ПВК/ФТ випадках;
- виявлення розбіжностей між відомостями про КБВ, які містяться в ЄДР, та інформацією, отриманою Банком за результатами належної перевірки;
- виявлення політично значущих осіб, членів їх сімей, осіб, пов'язаних з ними, а також осіб, КБВ яких є політично значущими особами, членами їх сімей, пов'язаними з ними особами;
- оцінку/переоцінку ризику клієнта;
- проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, що здійснюються у процесі таких відносин щодо відповідності таких фінансових операцій наявній у Банку інформації про клієнта, його діяльність та ризик;
- встановлення (розуміння) мети та характеру майбутніх ділових відносин або проведення фінансової операції;
- забезпечення актуальності отриманих та існуючих документів, даних та інформації про клієнта;
- виявлення критеріїв ризику ВК/ФТ та індикаторів підозрілості фінансових операцій;
- ведення електронної анкети клієнта;
- своєчасне та в повному обсязі надання додаткової інформації про клієнтів на запити Департаменту з фінансовому та валютного моніторингу.

Керівництво Бізнес підрозділів має забезпечити виконання працівниками, підпорядкованих їм підрозділів, встановлених внутрішніми документами з питань ПВК/ФТ заходів з дотриманням встановлених законодавством вимог.

Керівництво Бізнес підрозділів відповідальне за:

- за підтримку культури ПВК/ФТ в підпорядкованих підрозділах та забезпечення безпосередньої участі кожного працівника (у межах його компетенції) у процесі реалізації процедур ПВК/ФТ;
- за здійснення контролю за виконанням працівниками, підпорядкованих їм підрозділам, вимог, встановлених законодавством, Групою, Політикою та іншими внутрішніми документами Банку з питань ПВК/ФТ;

- за своєчасне проходження працівниками, підпорядкованих їм підрозділів, навчання з питань ПВК/ФТ;
- за застосування, у разі необхідності, дисциплінарних заходів;
- за виконання рекомендацій, наданих за результатами перевірки підпорядкованого підрозділу;
- виконання інших заходів, встановлених внутрішніми документами Банку з питань ПВК/ФТ та посадовими інструкціями.

Підрозділи підтримки діяльності банку

- ❖ **Департамент з операційної діяльності;**
- ❖ **Управління супроводження казначейських операцій та платежів.**

Підрозділи відповідальні за:

- розробку внутрішніх регулятивних документів щодо здійснення переказів в Банку з урахуванням вимог Закону про ПВК/ФТ та Положення;
- впровадження онлайн-моніторингу інформації про платника/отримувача переказів відповідно до встановлених вимог;
- надання або отримання даних щодо переказів у встановлених законодавством випадках;
- виконання інших заходів з питань ПВК/ФТ в межах компетенції підрозділу.

- ❖ **Управління по роботі з персоналом;**
- ❖ **Учебний центр.**

Підрозділи відповідальні за:

- проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ відповідно до щорічного плану навчання та навчальних матеріалів, наданих Департаментом фінансового моніторингу;
- призначення загального та спеціалізованого курсів відповідно до переліку посад та підрозділів Банку, наданих Департаментом фінансового моніторингу;
- підписання зобов'язань працівниками, які залучені до проведення процедур первинного фінансового моніторингу;
- ознайомлення із змінами в посадових інструкціях працівників Банку;
- ескалацію випадків не проходження навчання до Департаменту з фінансового та валютного моніторингу та до керівників відповідних працівників;
- виконання інших заходів з питань ПВК/ФТ в межах компетенції підрозділу.

- ❖ **Юридичне управління.**

Відповідальне за актуалізацію договорів про надання Банком будь-яких послуг, а також інших договорів, до яких застосовуються вимоги в частині фінансового моніторингу відповідно до вимог законодавства та Групи в сфері ПВК/ФТ.

Інші підрозділи підтримки діяльності Банку виконують заходи, що встановлені внутрішніми документами Банку з питань ПВК/ФТ та посадовими інструкціями.

II ЛІНІЯ ЗАХИСТУ

Друга лінія захисту покладається на Департамент з фінансового та валютного моніторингу, що здійснює свою діяльність під керівництвом Відповідального працівника Банку та приймає участь в організації та реалізації заходів у сфері ПВК/ФТ. Забезпечує виконання всіх задач, покладених на Банк, згідно з чинним законодавством України з питань ПВК/ФТ. Ці підрозділи виконують такі функції в управлінні ризиками ВК/ФТ:

- розроблення, впровадження та постійний розвиток системи управління ризиками ВК/ФТ;
- оцінка величини ризику ВК/ФТ, включаючи оцінку на основі інформації, що надається підрозділами першої лінії захисту;
- розробка внутрішніх документів з питань ПВК/ФТ та методологічна підтримка підрозділів Банку;
- підготовку бізнес-запитів щодо оновлення програмного забезпечення в сфері ПВК/ФТ відповідно до вимог законодавства;
- проведення навчання і забезпечення обізнаності працівників Банку щодо управління ризиками ВК/ФТ;
- інформування Відповідального працівника Банку щодо результатів вжиття заходів стосовно мінімізації ризиків ВК/ФТ;
- контроль за виконанням заходів щодо уникнення, передавання та пом'якшення ризиків ВК/ФТ;
- розроблення переліку критеріїв та індикаторів ризиків ВК/ФТ, порядку їх розрахунку та визначення граничних значень;
- контроль за дотриманням визначених індикаторів ризику ВК/ФТ та аналіз причин порушень;
- аналіз результатів проведення оцінки ризиків ВК/ФТ;
- підготовка інформації для звіту Відповідального працівника Банку на засідання Ради Банку в частині результатів аналізу та оцінки ризиків ВК/ФТ, а також виявлення проблемних питань, пов'язаних із забезпеченням належної системи управління ризиками ВК/ФТ.
- Формування пропозицій щодо політики мінімізації ризиків ВК/ФТ.
- впровадження культури ПВК/ФТ;
- здійснення посиленних заходів належної перевірки;
- поглиблений моніторинг діяльності клієнтів, виявлення підозрілих операцій (діяльності);
- забезпечення ескалації;

- ведення реєстрів фінансових операцій, відмов, заморожень/розморожень, реєстру повідомлень про підозрілу фінансову діяльність, реєстр розбіжностей про КБВ;
- погодження проведення операцій у встановлених внутрішнім документом з питань ПВК/ФТ випадках;
- підготовку експертних оцінок в рамках процесу впровадження нових видів діяльності та продуктів щодо ризиків, які стосуються ВК/ФТ;
- розробляє план заходів виконання рекомендацій за результатами перевірок Департаментом внутрішнього аудиту, НБУ та виконує його у встановлені планом терміни;
- відмова у встановленні/підтриманні ділових відносин з клієнтами у встановлених Законом про ПВК/ФТ випадках;
- виконання інших заходів встановлених внутрішніми документами Банку з питань ПВК/ФТ.

Вичерпний перелік функцій Департаменту щодо ролі та повноважень в системі ПВК/ФТ викладений в Положенні про Департамент фінансового моніторингу, а також інших внутрішніх документах Банку, які описують взаємодію підрозділів Банку в сфері ПВК/ФТ.

ІІІ ЛІНІЯ ЗАХИСТУ

Третя лінія захисту - на рівні Управління внутрішнього аудиту, який на підставі ризик-орієнтованого підходу перевіряє дотримання Банком вимог законодавства України у сфері ПВК/ФТ, здійснює оцінку ефективності системи управління ризиком у сфері ПВК/ФТ підрозділами першої та другої лінії захисту, у тому числі щодо достатності вжитих Банком заходів для забезпечення функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ, включаючи оцінку ефективності системи внутрішнього контролю щодо перевірки та оцінки ефективності функціонування системи захисту у сфері ПВК/ФТ.

7.11. Функціонування внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ.

Функціонування системи внутрішнього контролю з питань ПВК/ФТ забезпечується на таких трьох рівнях.

Перший рівень контролю (операційний) включає всі щоденні контролю, що здійснюються на індивідуальному рівні або рівні відповідального підрозділу чи бізнес-лінії, які визначені у внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ, як такі, що забезпечують здійснення заходів ПВК/ФТ. Такими контролями, зокрема, є: самостійний контроль (здійснюється працівником самостійно), автоматичні контролю, контролю за принципом «4 ока».

Другий рівень контролю (рівень 2.2) забезпечує система постійних контролів, яка направлена на виявлення та моніторинг найбільш вразливих точок в процесах, пов'язаних з ПВК/ФТ в Банку. Система включає розробку та впровадження карт постійного контролю, згідно яких здійснюється контроль за вразливими точками в процесах Банку, пов'язаних з ПВК/ФТ. За виконання та підтримання постійних контролів в актуальному стані відповідає Департамент з фінансового та валютного моніторингу.

Третій рівень контролю (періодичний) забезпечується Управлінням внутрішнього аудиту, який незалежно перевіряє якість системи внутрішнього контролю першого та другого рівнів відповідно до встановленого ризик-орієнтованого річного плану аудиту. За результатами перевірки надаються рекомендації, обов'язкові до виконання.

8. Забезпечення проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ

8.3. Банк забезпечує проходження уповноваженими працівниками Банку до початку виконання ними посадових обов'язків відповідного навчання та отримання належної підготовки для контролю відповідного рівня знань та кваліфікації у сфері ПВК/ФТ.

8.4. Банк приділяє значну увагу навчанню відповідального працівника Банку, працівників Департаменту з фінансового моніторингу та валютного моніторингу та працівників Управління внутрішнього аудиту з метою підтримання їх належного рівня знань та кваліфікації у сфері ПВК/ФТ.

8.5. Відповідальний працівник Банку повинен постійно підтримувати свій рівень знань з питань ПВК/ФТ на належному рівні, у тому числі шляхом проходження навчання у сфері ПВК/ФТ, а також підвищення кваліфікації в порядку та у строки, встановлені Законом про ПВК/ФТ. На постійній основі вживаються заходи відповідно до законодавства для забезпечення проходження відповідальним працівником Банку навчання у сфері запобігання та протидії протягом трьох місяців з дня його призначення, а також підвищення кваліфікації - шляхом проходження навчання не менше одного разу на три роки на базі відповідного навчального закладу, що належить до сфери управління СУО, та в інших навчальних закладах за погодженням із СУО.

8.6. Банк приділяє значну увагу навчанню свого персоналу відповідно до внутрішніх документів Банку, щоб запобігати випадкам виникнення в працівників Банку додаткових ризиків у сфері ПВК/ФТ. Банк забезпечує документування факту проведення навчальних заходів, їх змісту та переліку працівників, які пройшли відповідне навчання. Заходи з підготовки персоналу проводяться на постійній основі з метою належного виконання вимог Закону про ПВК/ФТ, зокрема шляхом проведення освітньої та практичної роботи.

8.7. Навчальні програми Банку мають уключати проведення навчання не рідше одного разу на рік для керівників Банку, працівників Управління внутрішнього аудиту з метою розуміння міжнародних стандартів з ПВК/ФТ та трендів у сфері ПВК/ФТ.

9. Прикінцеві положення

9.3. Дана Політика Банку з питань ПВК/ФТ набирає чинності з дати затвердження її Радою Банку та є обов'язковою для виконання всіма працівниками Банку, яких вона стосується.

9.4. Зміни та доповнення до цієї Політики вносяться на підставі відповідного рішення Ради Банку та оформлюються у вигляді змін та доповнень, які є невід'ємною частиною Політики, або шляхом викладення її в новій редакції.

9.5. У випадку невідповідності будь-якої частини даної Політики діючому законодавству України, враховуючи нормативно-правові акти НБУ, в тому числі у зв'язку із внесенням змін до законодавства та/або затвердженням нових нормативно-правових актів, ця Політика буде діяти лише в тій частині, яка не суперечитиме чинному законодавству України та нормативно – правовим актам Національного банку України.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ПОЛІТИКИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ,
ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ ТА
ІНАНСУВАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ В
АТ «БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ»**

РОЗРОБЛЕНО:

Начальник департаменту з фінансового та
валютного моніторингу

Снігур Л.П.

ПОГОДЖЕНО:

Начальник Управління методології, ревізій та
контролю

Ламандзія М.В.

Начальника Юридичного управління

Войтович С.О.

Директор з ризиків

Титаренко О.В.

Начальник відділу комплаєнс – контролю

Базюк В.В.

